

Skarpe snuter i Jämtlandske skoger

Tekst og foto: André Spica

Dypt i de Jämtlandske skoger skinner det lys i noen slitne vinduer. På ytterveggen til den velbrukte jakthytta henger et dusin skogsfugler og ryper. En engelsk setter strekker snute og lukter på ettermiddagens fangst...

Tom Liudalen er med som både jeger og hundefører. Kun en hund benyttes av gangen. De øvrige holdes i bånd.

- Du skulle vært her noen timer tidligere.

Ole Andreas Underland stikker hodet ut av ytterdøren og hilser velkommen med et smil. Pawnee får noen rufs i pelsen og litt skryt etter ettermiddagens gode innsats.

- Vi tok en liten runde i nærteigen før du kom.

Han peker på resultatet på veggen. Ryper, orrfugl og ei velvoksen røy.

- Ja, denne var det du som fant, sier han, henvendt til Pawnee som får enda litt mer rufs i pelsen.

Ole titter opp på den sist ankomne igjen. Som skulle ønsket han var her noen timer tidligere.

- Slapp av, betrygger han. - Det er mye i fugl her i år. Bare på de tre dagene jeg har ventet på selskap har det blitt felt mange, både ryper og skogsfugl.

Han sikter til de andre gjestene som ankom litt tidligere på dagen. Til daglig er Ole en hektisk

opptatt forretningsmann, men på denne tiden av året er han ikke like lett å trekke til kontorer og møtelokaler. Nå troner hundene og fuglejakta øverst på listen over viktige gjøremål. Vi går inn og møtes i stua av de nydeligste aromaer. Jeg skaller oppi dørkarmen, tar meg til hodet, uttrykker noen ukvemsord og hilser på karene.

- Du også ja, smiler Roar Hildonen og sikter til egne erfaringer og en plasterlapp på Oles hode. Den kjente gastronomen og restauratøren står bøyd over stekepannen. Han har tatt et par fridager fra sin gourmetrestaurant ”To rom og kjøkken” i Trondheim. Ved siden av står Polarn O. Pyret-gründer Knut Lyskløp og leser vinetiketter. Ved kjøkkenbordet sitter Tom Liudalen, en dreven fuglejeger og hundefører fra Heggedal. Inne i stua dekkes det til et herremåltid. I dagene som kommer skal det kobles av fra hektisk forretningsliv med spennende fuglejakt og gastronomiske eventyr.

Mye å gjøre for hundene

Forretten serveres, akkompagnert av en knitrende peis og blafring fra levende lys. Mens foie gras-kremen (andelever) inntas går samtalen innom hundelivet.

- Det er mye å gjøre på hundene om dagen, og mere kommer det til å bli, forsikrer Ole og sikter til de fem engelsk setterne som ligger på sengebriskene langs veggene. Han er en durkdreven fuglejeger, med godt over 200

tiurfall på samvittigheten.

- 222, for å være helt nøyaktig, smiler han og fortsetter:

- Bikkjene skal få kjørt seg hardt, men de skal også holde en hel måned fremover. Det er viktig å bruke dem alle jevnt og porsjonere kreftene riktig.

Han eier selv tre av dem, mens Tom er eier av de to andre. Begge er de ivrige og erfarne fuglejegere og jaktguider.

- Det er et formidabelt fugleår i Jämtland i år, så vi går innholdsrike dager i møte.

Han ser rundt på gjestene som allerede har felt et tosifret antall fugl etter ankomsten i ettermiddag. Hovedretten bringes inn. Torsk. Rød blir til hvitt i glassene. Den sedvanlige og godhjertede kameratmobbingen som hører

ei jakthytte til går sin gang. Mørket senker seg over skogene og stillheten utenfra brytes kun av latter fra innsiden av hytta.

Men det stilner snart fra innsiden også. Vi skal tidlig opp.

Den perfekte fuglehund

Regnværet har blitt til noen dråper regn. Morgentimene har blitt skyllet bort av vann fra oven, men nå ser det ut til å roe seg. Jakttøyet kles omsider på. Jaktfølget beveger seg langs en traktorvei på vei mot jaktområdet. Ole har drevet med fuglejakt og fuglehunder i 40 år. Han beretter om sine tanker rundt bruken av fuglehund.

- En lykkelig fuglehund er en hund som får hente mye fugl, slår han i enkelthet fast.

- Det nytter ikke å jakte litt dann og vann, og treffe litt i hytt og gevær. Å gjøre fuglejakt med hund til en optimal opplevelse for både tobeinte og firbeinte krever mye og målrettet jobbing, slår han fast. Tom er ikke det spor uenig. Ole utdyper videre:

- Den perfekte fuglehund er først og fremst en god familiehund som har et godt gemytt. Den må kunne være i hus med og oppføre seg som folk hjemme. Det er der tilholdsstedet er størsteparten av året. Når det gjelder det rent jaktmessige aspektet, så må hunden trenes mye, gis god grunndressur, utvise lydighet og godt samarbeid. Hunden skal forholde seg til eieren. ▶

En lykkelig fuglehund er en som får hente mye fugl. Tom Liudalen får overlevert ryper fra et par av den lykkelige sorten.

Kaliber 12 medfører fort litt lett mobbing i dette selskapet. Det er kaliber 16 som er rette kaliber for fuglejegeren, i følge Ole Andreas Underland.

En orrfugl skutt i går er blant ingrediensene Ole Andreas Underland klargjør for mestergastronom Roar Hildonens viltlunsj i jaktterrenget.

Jaktterrenget nærmer seg. Ole gjør ferdig sin raske fuglehundleksjon.

- De aller fleste jakthunder har i utgangspunktet jaktlyst. Den må fås under kontroll. Å tøyte jaktlysten krever at hunden får være mye borti fugl. Det betyr at hunden må eksponeres for fugl hele året. Under båndtvangsperioden kan dette gjøres ved å trene på tamfugl. Men i bunn og grunn trenger en jakthund mange fellinger for å bli en god jakthund.

Vi andre vet utmerket godt at ordene er grunn-

lagt i lang erfaring.

- Skal vi få tatt en titt på om voffsene vet hvordan fugl lukter? Eller vet de bare hvordan du snakker?

Den godhjertede mobbingen er det alltid rom for.

God oversikt med GPS og standvarsler

Ole svarer med å slippe løs Sletthallens Maya.

- Ja, gutter, vi starter i skogsterrenget. Er dere klare med børsene?

Etter et kvarter piper standvarsleren jevnt og trutt. Ole forklarer i rolige ordelag at bikkja driver på tiur, og dirigerer jegerne. Så øker intensiteten idet det rykkes målrettet frem gjennom enda tettere skog. Ole og Hildonen farer over bekk og gjennom kratt. Tett på hverandre. Så er det bråstopp. Hunden er like ved. I et tett buskas.

- Ja!

Ole kommanderer. Lyden av vingeslagene fra en tung fugl er umiskjennelig. Men vi får knapt se den. En gammeltiur er ikke gammel uten grunn. Den forsvinner i sporadiske glimt innover i tetteste skogen.

Det fortsetter slik. Standvarsleren piper, det drives gjennom skogen og fugler tar til vingene. Knapt synbare og ikke én eneste gang i en brukbar skuddbane. På GPSen ser vi hvordan hundene søker ut teig etter teig, finner skogsfugl, men belønnes ei.

- GPSen er et flott verktøy i fuglejakta. Med den har jeg full oversikt over hvordan bikkjene beveger seg og får tidlig varsel når hunden har stand.

Hildonen bryter inn.

- Finner du en bål plass for litt matlaging også med den der?

Stadig små spydigheter med glimt i øyet. Når Hildonen har sagt han vil lage mat, blir alt annet glemt. Jakte kan vi gjøre hele høsten.

Hildonens retter er disponible bare i et par dager.

Det gode måltid

Tyribålet omfavner stekepannen. Hildonen er i godt driv over sitt villmarkskjøkken. Kantareller ristes mens Ole klargjør orrfuglfileter fra fugler skutt i går. Snart freser de sammen med saltede småpoteter.

- Jeg trenger blåbærlyng!

Det er ikke en forespørsel eller en oppfordring Hildonen serverer. Kommandoen etterleves umiddelbart. Den grønne og friske lyngen er siste hånd på verket. Glupske munnar løper i vann idet de første bitene inntas. Velgjørende lyder bak lukkede lepper understreker matopplevelsen. Knappt et ord sies. Hovedretten følges opp med multer i vaniljekesam og honning. Velværet vedvarer.

- Når jeg er på jakt har jeg alltid med råvarer som kan tilberedes over bålet. Det krever litt ekstra planlegging, men det er halve moroa med å lage mat. Og best av alt, det veier i de fleste tilfeller ikke mer enn en matpakke med brødkiver, formidler Hildonen gjennom de anerkjennende velværelidene.

- Hemmeligheten bak en bålkos med det store ekstra, er særdeles bra råvarer. Kunsten er også å sørge for at råvarene ikke drukner i unødvendige smaskiltsetninger. Orrfuglbryst er, som annet fuglevilt, magert. Det tåler derfor ikke for mye steking før det blir tørt. Det er viktig å være påpasselig.

Hildonen er i godt driv og deler åpent sine gourmetkunnskaper. Han er meget streng på at ingen går glipp av matleksjonen.

- Dersom du kjenner området og hva som finnes av sopp og bær kan du planlegge å plukke noen av råvarene i løpet av formiddagen før lunsj. Å bruke skogens smaker som krydder når du lager mat ute i naturen gir et spennende resultat.

De siste slurpelyder fra dessertskjeene leder over i snorking og lyder ►

DogVitality®

- gir sunnhet og glede

Aktiv fritid

Fuglehunden Sandra

“Etter antibiotikabehandling mot Borelia var Sandra grå og matt i pelsen og hadde dårlig almentilstand. En nabo anbefalte DogVitality for pels, hud, poter og ledd og det tok ikke lang tid før vi merket store endringer. Snart var hun tilbake i flott rød pels og i topp slag. Vi bruker også DogVitality for mage og tarm i forbindelse med jakt, snørekjøring, fjellturer og andre aktiviteter”.

Anne Gry Larsen, Larvik

DogVitality®

- bedre hundehelse

medialhvisi.no

Les mer om DogVitality. Finn din nærmeste forhandler:

www.dogvitality.no

Bestillingskupong

Legg kupongen i en frankert konvolutt og send til Vitality Innovation, Postboks 42, 3285 Larvik.

Vi spanderer porto og eksp.gebyr på denne bestilling
Verdi 49,50

- DogVitality, pels, hud, poter og ledd 1000 ml kr. 499,-
- DogVitality, pels, hud, poter og ledd 250 ml kr. 199,-
- DogVitality, mage og tarm 100 g kr. 299,-

Navn:

Adresse:

Postnr.:

Poststed:

Du kan også sende en e-post til dog@vitalityinnovation.no med din bestilling og referer til HS11/2010.

En ettermiddagsøkt med god utelling. Det er mengder av både skogsfugl og rype, noe hundene synes er veldig fint. Innfelt: Dagens båstekte lunch består av pannestekt orrfugl med sopp og potet.

Det er en tiur i nærheten. Da går det fort over bekker og gjennom busk. Ole Andreas Underland (fremst) har felt tilsammen over 200 tiur. Roar Hildonen (bakerst) vet både å felle og tilberede.

av sprakende bålved. Hundene ser sitt snitt til å lure til seg noen slikk på fatene.

Double en mestergastronom verdig

Det livner til igjen i fjelldukene når svartkjelen sprer sin velgjørende, sorte duft fra bålet.

- Vi sikter oss opp i rypeterrenget, sier Ole etter å ha kviknet til over kaffekoppen.

Ikke lenge etter piper GPS-varsleren igjen. Denne gangen er det et vierkratt det drives gjennom.

- Her er det rype, slår Ole brennsikkert fast. Hunden stopper i forsiktige, prøvende stand før den skritter videre i krattet. Så er det bom stille.

- JA!!

Et byks, og fire ryper tar til vingene. Sekundet etter smeller det fra to hagler samtidig. To av fuglene klapper inn vingene og stuper døde mot bakken. Hildonen plukker opp nok en flukt med hagleløpet. Han er treffsikker også denne gangen. Lovordene for hans double mottas fortjent.

- Apport.

Life Quality

SPORTSMAN'S PRIDE

Super Premium

- **UTVALGTE RÅVARER - GARANTERT FRI FOR GMO**
- **NØDVENDIGE NÆRINGSSTOFFER**
- **SUVEREN SMAK**
- **RIKTIG PRIS**

Be om Sportsman's Pride Super Premium neste gang du kjøper mat til hunden - et trygt valg til rett pris! Forhandlere søkes til ledige distrikter - se www.porthos.no

Bedre ingredienser - Bedre kvalitet - Bedre pris
- En Vellykket Opplevelse -

Importer: Porthos Trading A/S, PB. 739, 1733 Hafslundsøy
Tlf. 69 15 88 15 / post@porthos.no / www.porthos.no

Det blir god stemning og mette mager når mester-gastronom Roar Hildonen serverer sine retter i jakthytta.

Hundene får sin velfortjente belønning. Etter en rask pause bestemmes det å gjøre et nytt forsøk på skogsfuglen, i håp om at orrfuglene og tiurene kan være mer medgjørige i ettermiddagstimene.

Det er de ikke. Oppfluktene er flere, og også tettere på, men fortsatt kun i den tettete og mest karrige skogen. Ut i åpnere terreng velger ingen av dem å flukte. Foruten den siste. Ei

”røy” som sitter ferdigskutt under ei lita gran hundre meter fra hytta. Den tar til vingene og flakser i sakte film ut i åpent lende. Rett foran Oles hagleløp. Den flakser og den flakser og den flakser vekk. Smellet kommer aldri.

- Det er fort gjort å ta feil av skogsfugl og ei jordugle, sier Ole og påpeker at sistnevnte er en fredet art.

- I gode smånagerår er det vanlig med mye rovfugl. Ei jordugle er lydlys når den tar til vingene, mens skogsfuglen bråker. Det er en forskjell det er viktig å være klar over!

Vi ankommer hytta. Slitne hunder inntar sengebrinkene, Hildonen ifører seg t-skjorten med påskriften ”To rom og kjøkken” og lyden av forventningsfulle knurr fra jegermager forplanter seg på ny i hytteveggene. ■

Nyhet!

iHarmoni

Blir din hund stresset?

Snakk med din dyrlege om iHarmoni.

Du kan også få mere informasjon på våre nettsider:

www.lifeline.no

Livsløp, helse og sunnhet i et faglig perspektiv

Lifeline AS | Tromøyveien 20 | 4841 Arendal | post@lifeline.no

